



SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 14. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] SIA, sabiedrības ar ierobežotu atbildību [..] un SIA [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 74/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Alkoholisko dzērienu aprites likuma (turpmāk – Aprites likums) 5. panta desmito daļu un 2025. gada 9. janvāra likuma “Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā” (turpmāk – Grozījumi) 1. pantu, ciktāl ar to Aprites likuma 5. pants papildināts ar vienpadsmito un divpadsmito daļu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajiem trim teikumiem un spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Ar Grozījumu (stājās spēkā 2025. gada 7. februārī) 1. pantu Aprites likuma 5. pants papildināts ar desmito, vienpadsmito un divpadsmito daļu šādā redakcijā:

“(10) Tirdzniecības (tai skaitā ar distances līgumu) un pakalpojumu sniegšanas vietās ir aizliegts piedāvāt alkoholiskos dzērienus par velti, kā dāvanu vai kā kompensāciju par citas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu.

Alkoholisko dzērienu degustācija atļauta alkoholisko dzērienu tirdzniecības vietās (izņemot azartspēļu organizēšanas vietas) un alkoholisko dzērienu ražošanas vietās vai ražotāja telpās.

(11) Azartspēļu organizēšanas vietās ir aizliegta alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība to patērēšanai uz vietas pie spēļu automātiem, kāršu, kauliņu un ruletes spēļu galdiem vai citām azartspēļu iekārtām.

(12) Azartspēļu organizēšanas vietās ir aizliegta alkoholisko dzērienu patērēšana pie spēļu automātiem, kāršu, kauliņu un ruletes spēļu galdiem vai citām azartspēļu iekārtām.”

Saskaņā ar Aprites likuma pārejas noteikumu 20. punktu grozījumi attiecībā uz šā likuma 5. panta papildināšanu ar vienpadsmito un divpadsmito daļu stājas spēkā 2025. gada 1. augustā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš sniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma normu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likumu normu satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējas ir klātienes azartspēļu organizētājas, un alkoholisko dzērienu tirdzniecība azartspēļu organizēšanas vietās ir būtiska to komercdarbības sastāvdaļa. Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka līdz Grozījumu pieņemšanai Aprites likumā nebija noteikti ierobežojumi alkoholisko dzērienu tirdzniecībai izklaides vietās, tāpēc tās tirgoja alkoholiskos dzērienus spēlētājiem. Pieteikuma iesniedzējas ir saņēmušas atļaujas, nodrošinājušas inventāru un veikušas citus ieguldījumus, lai tirgotu alkoholiskos dzērienus azartspēļu organizēšanas vietās. Pieteikuma iesniedzējas paļāvās, ka likumdevējs līdzšinējo kārtību bez racionāla pamata nemainīs. Ar apstrīdētajām normām arī nepamatoti tiek radīta atšķirīga attieksme, jo tikai viena veida izklaides pakalpojuma – azartspēļu – organizēšanas vietās tiek liegta alkoholisko dzērienu tirdzniecība un lietošana. Tādējādi ar Aprites likuma 5. panta desmito daļu un Grozījumu 1. pantu, ciktāl ar to Aprites likuma 5. pants papildināts ar vienpadsmito un divpadsmito daļu, tiekot aizskartas Pieteikuma iesniedzējām 105. panta pirmajos trīs teikumos ietvertās pamattiesības, kā arī pārkāpts Satversmes 1. pantā ietvertais tiesiskās paļāvības aizsardzības princips un 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips.

Aprites likuma 5. panta desmitā daļa paredz, ka alkoholisko dzērienu degustācija atļauta alkoholisko dzērienu tirdzniecības vietās, izņemot azartspēļu organizēšanas vietas. Pieteikumu iesniedzējas norāda, ka apstrīdēto normu dēļ tām nāksies pārtraukt alkohola tirdzniecību, kam nepieciešama īpaša atļauja, atbrīvoties no preču – alkohola – atlikumiem un inventāra, kā arī atteikties no sadarbībām un izbeigt darba tiesiskās attiecības ar nodarbinātajiem. Tomēr no pieteikuma neizriet, ka Pieteikuma iesniedzējas azartspēļu organizēšanas vietās piedāvā alkoholisko dzērienu degustāciju, un Pieteikuma iesniedzējas nav

pamatojušas, kādā veidā tieši Aprites likuma 5. panta desmitajā daļā ietvertaisliegums piedāvāt alkoholisko dzērienu degustāciju rada tām nelabvēlīgas tiesiskas sekas.

Savukārt Aprites likuma 5. panta vienpadsmitajā un divpadsmitajā daļā paredzēts, ka azartspēļu organizēšanas vietās ir aizliegta alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība to patērēšanai uz vietas pie spēļu automātiem, kāršu, kauliņu un ruletes spēļu galdiem vai citām azartspēļu iekārtām, kā arī alkoholisko dzērienu patērēšana norādītajās vietās. Gan no minētajām apstrīdētajām normām, gan no Grozījumu anotācijā norādītā izriet, ka tajās ietvertais aizliegums attiecas uz alkoholisko dzērienu tirdzniecību un patērēšanu uz vietas pie šajās normās norādītajām azartspēļu galdiem un iekārtām. Tādējādi ne pašiem apmeklētājiem, ne arī personālam nebūs atļauts alkoholiskos dzērienus nedz lietot, nedz pienest pie spēļu automātiem, kāršu, kauliņu un ruletes spēļu galdiem vai citām azartspēļu iekārtām. Azartspēļu organizēšanas vietu apmeklētāji alkoholiskos dzērienus varēs iegādāties, lietot vai tiem pienest, atrodoties tikai savrup no spēļu automātiem, kāršu, kauliņu un ruletes spēļu galdiem vai citām azartspēļu iekārtām (*sk. Grozījumu anotācijas 1.3. punkta “Pašreizējā situācija, problēmas un risinājumi” sadaļu “Alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecības ierobežošana azartspēļu organizēšanas vietās”. Pieejama: titania.saeima.lv*).

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējas savu pamattiesību aizskārumu saista ar to, ka Aprites likuma 5. panta vienpadsmitajā un divpadsmitajā daļā ir noteikts vispārējs alkoholisko dzērienu tirdzniecības aizliegums azartspēļu organizēšanas vietās. Tomēr Aprites likuma 5. panta vienpadsmitā un divpadsmitā daļa neparedz vispārēju alkoholisko dzērienu tirdzniecības aizliegumu azartspēļu organizēšanas vietās, bet gan aizliegumu to tirgot patērēšanai, kā arī patērēšanu uz vietas noteiktās azartspēļu organizēšanas vietu zonās. Pieteikumā nav norādīti apsvērumi par šo apstrīdēto normu radīto Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizskārumu tādēļ, ka tās paredz alkoholisko dzērienu tirdzniecības ierobežojumu attiecībā uz to patērēšanu noteiktās azartspēļu organizēšanas vietu zonās.

Tādējādi no Pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas rada Pieteikuma iesniedzējām pieteikumā norādītās nelabvēlīgās sekas, proti, aizliegumu tirgot alkoholiskos dzērienus vispār, un tām Satversmes 1. pantā, 91. panta pirmajā teikumā un 105. panta pirmajos trīs teikumos ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] SIA, sabiedrības ar ierobežotu atbildību [..]
un SIA [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 74/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina